

Література:

1. Капська А. Й. Соціальна педагогіка. URL: <https://studfile.net/preview/5462857/page:42/>
2. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України № 3160-VI, поточна редакція від 20.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text>
3. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

АВТОРСЬКА КОЛОНКА ВІТАЛІЯ ЖЕЖЕРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА В МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ

Свалова М. І.

*кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри журналістики
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна*

Для підготовки до креативного виконання виробничих завдань різноманітного рівня студенти-першокурсники факультету філології та журналістики ПНПУ імені В.Г. Короленка вивчають курс «Креативне письмо». Майбутні журналісти готуються до створення нестандартних текстів, розвивають читацький смак, увагу, уяву, вчатьсь оригінально втілювати авторську ідею, виробляти індивідуальний творчий почерк, а також оцінювати результати своєї діяльності відповідно до авторського задуму, комунікативної мети, жанрових особливостей матеріалу, читацької аудиторії. Робота з текстами відомих публіцистів і письменників сприяє творчій самореалізації студентів, допомагає розвивати навички критичного мислення і креативного письма.

Матеріали відомого сучасного колумніста Віталія Жежери, на наш погляд, привертають увагу виразним художнім складником, переплетенням приватного повсякденного досвіду з соціальними питаннями, метафоричністю й філософським наповненням історій, ситуацій, деталей.

Аналіз текстів Віталія Жежери допоможе студентам осмислити мету й завдання художньо-публіцистичного тексту і спонукатиме до власних

творчих знахідок у колумністичному тексті, ураховуючи досвід автора. Викладач може сформулювати творче завдання – написання студентами власної колонки, визначивши мету: актуалізація через суб’єктивний складник важливої проблеми, занурення у спогади (площина осмислення й переживання особистого досвіду), надання тексту філософсько-ліричного звучання.

До прикладу, важливо наголосити на майстерності Віталія Жежери осмислювати сучасні проблеми через призму минулого, деталізуючи враження, виокремлюючи особливо значущі (подекуди несподівані для читача) деталі – мовленнєві, портретні, пейзажні, психологічні тощо: «Поміж таких словосполучень – “це було до війни” або “після війни”. Це нас заворожувало, і змалку, й пізніше, бо перед тією війною наші батьки всі були чи не втричі молодші за нас нинішніх, а нас і зовсім не було, й ніхто не знав, чи будемо. Ця пара фраз – бездонна, бо все, що сталося між “до” і “після”, вмещалося там мовчки, без слів. Батьки уривчасто й нечасто згадували вголос цю прірву відчаю: окупація, фронт, відступ, ганьба й безсилля, голод, аусвайси, облави й оstarбайтерство, полон» [1]. Отже, нині мовленнєва деталь «до і після» може стати цікавим стимулом для написання студентами колонки, присвяченої власному досвіду переживання війни, і це завдання виконуватиме певну терапевтичну функцію.

Оскільки метою креативного письма є самовираження автора, важливо дати студентам зрозуміти ключові аспекти відповідальності за вплив свого творчого продукту на потенційного реципієнта.

На прикладі колонок Віталія Жежери можна показати взаємозв’язок аналізу фактів, іронії, викривального пафосу та безпосереднього залучення автора у проблему: «Життя минуло, а другого нема. Ті, хто житиме після тебе, вже не будуть змушені всерйоз думати над дурними запитаннями: “А хто у вас вместо Пушкіна? Шевченко? Так ведь это мы его из рабства выкупили!” Еге ж, викупили – у самих себе. Там це вмнють. Вони й Пушкінового прадіда-ефіюпа з рабства викупили. Правнук їм за те сторицею віддячив. А Шевченко – не захотів. Через те й війна почалась. На її початку моє покоління гуманітаріїв ще питало себе: як велика культура породила оцих бандитів? А дуже просто. Перечитай Пушкіна, “Клеветникам России” – й почувеш гавкаючі інтонації Жириновського й Бродського, нехай земля їм буде каменем» [2].

Спогади, які часто виступають змістовим ядром колонок Віталія Жежери, – потужний спосіб привернення та утримання уваги читача, оригінального компонування колонки та створення цікавих взаємозв’язків між мікротемами. Адже саме через спогади колумніст надає своїм текстам і метафоричності, і філософської глибини, і тонкого ліризму, поєднує розповідь, опис та роздум для комплексного

впливу на реципієнта: «Одначе, оця зачарованість другорядним як головним – вона насправді нікуди не пропадає, тільки глибше ховається. Ось недавно було. Пізній вечір. Стою на відкритій веранді, курю й балакаю по телефону з братом. Він у себе в Яготині, а я на 100 кілометрів західніше. В мою чашку з кавою з темряви падають сніжинки. Питаю брата, чи й у них є сніг. Зараз піду подивлюся, каже він. На якийсь час настала пауза. Він, мабуть, іде до кухонного вікна – з тієї затишної кімнати, де ми літом, обома сімействами, роздивлялися фотографії часів молодості, де ще були живі наші батьки» [3].

Отже, робота з текстами Віталія Жежери, виконання творчих завдань і їхнє колективне обговорення допоможуть студентам розвивати навички креативного письма, продумувати структуру майбутнього художньо-публіцистичного матеріалу, використовувати різноманітні засоби впливу на читача, залучаючи його до спільного міркування та переживання описаних ситуацій.

Література:

1. Жежера В. До і після. *Gazeta.ua*. 02 червня 2022. URL: https://gazeta.ua/articles/zhezhera/_do-i-pislya/1091667 (дата звернення: 19.06.2022).

2. Жежера В. Казки Пушника. *Gazeta.ua*. 14 квітня 2022. URL: https://gazeta.ua/articles/zhezhera/_kazki-pushnika/1082303 (дата звернення: 19.06.2022).

3. Жежера В. Торба чудес. *Gazeta.ua*. 06 січня 2022. URL: https://gazeta.ua/articles/zhezhera/_torba-chudes/1065729 (дата звернення: 19.06.2022).

4. Свалова М. Авторська колонка в розвитку літературної майстерності майбутніх журналістів. *Текст у масових комунікаціях: множинність інтерпретацій* : колективна монографія / гол. ред. Н. Ф. Баландіна. Харків : Експрес-книга, 2018. С. 235–270.